

HY / Matematiikan ja tilastotieteen laitos
Johdatus logiikkaan 1, kevät 2016
Harjoitus 3

Tehtäväsarja I

Seuraavat tehtävät perustuvat kurssimateriaalin lukuun 4 totuusfunktioista.

1. Etsi kurssimateriaalin luvun 4 menetelmällä disjunkttiivisessa normaalimuodossa oleva lause, joka on loogisesti ekvivalentti lauseen $(p_1 \leftrightarrow p_2) \wedge (\neg p_0 \rightarrow (p_1 \vee p_2))$ kanssa.
2. Etsi kurssimateriaalin luvun 4 menetelmällä konjunkttiivisessa normaalimuodossa oleva lause, joka on loogisesti ekvivalentti lauseen $(p_1 \vee p_2) \rightarrow (p_0 \leftrightarrow (p_1 \vee \neg p_2))$ kanssa.

Huomaa, että ekvivalentteja lauseita on toisinaan helpompi löytää muokkaamalla annettu lause konnektiivi kerralla esim. de Morganin sääntöjä soveltamalla.

3. Osoita totuustaulun avulla, että seuraavat distribuutiosäännöt ovat loogisia ekvivalensseja:

(a) $(A \wedge (B \vee C)) \Leftrightarrow ((A \wedge B) \vee (A \wedge C))$

(b) $(A \vee (B \wedge C)) \Leftrightarrow ((A \vee B) \wedge (A \vee C)).$

4. Käytä edellisen tehtävän sääntöjä löytääksesi lauseelle $(p_0 \wedge p_1) \vee (p_0 \wedge p_2)$ ekvivalentti konjunkttiivisessa normaalimuodossa oleva lause (soveltaen viikon 2 haastetehtävän tulosta).

5. **Peircen nuoli** on seuraava konnektiivi:

A	B	$A \downarrow B$
1	1	0
1	0	0
0	1	0
0	0	1

Osoita, että $\{\downarrow\}$ on täydellinen konnektiivijoukko.

6. Osoita, että $\{\rightarrow\}$ ei ole täydellinen konnektiivijoukko.

Tehtäväsarja II

Seuraavat tehtävät perustuvat kurssimateriaalin lukuun 6 resoluutiosta.

7. Muunna seuraavat lauseet klausuulimuotoon:

(a) $(p_0 \wedge p_1) \rightarrow (p_2 \vee p_3)$

(b) $(p_0 \vee p_1) \rightarrow (p_2 \vee p_3)$

(c) $\neg(p_0 \vee p_1 \vee p_2)$

(d) $\neg(p_0 \wedge p_1 \wedge p_2)$

(e) $(p_0 \rightarrow p_1) \rightarrow (p_1 \rightarrow p_2)$

8. Minkä klausuulin resoluutiosääntö tuottaa seuraavista klausuulipareista?

- (a) $\{p_0, p_1, \neg p_2\}$ ja $\{p_2, p_3\}$
- (b) $\{p_0, \neg p_0\}$ ja $\{p_0, \neg p_0\}$
- (c) $\{p_0, \neg p_1, p_2\}$ ja $\{\neg p_0, p_1\}$
- (d) $\{p_0, p_1, p_2\}$ ja $\{p_2, \neg p_3, \neg p_4\}$

9. Osoita resoluutiolla, että klausuulijoukko $\{\{p_0, \neg p_1\}, \{\neg p_0, p_2\}, \{\neg p_0, \neg p_2\}, \{p_0, p_1\}\}$ ei ole toteutuva.

10. Osoita resoluutiolla, että lauseista $p_0, p_0 \rightarrow p_1, (p_0 \rightarrow p_1) \rightarrow (p_1 \rightarrow p_2)$ seuraa p_2 . Muuta ensin oletukset konjunkttiiviseen normaalimuotoon.

Seuraavasta haastetehtävästä ei saa harjoituspisteitä. Se on tarkoitettu puhtaasti viihteeksi, mutta saattaa opettaa jotakin propositiologiikasta ja resoluutiosta.

Haastetehtävä

Kartanonherra on murhattu. Epäiltyinä ovat kokki, tallirengki ja hovimestari. Kokki sanoo: “Olen syytön, mutta herra riiteli tallirengin kanssa edellisiltana”. Tallirengki sanoo: “Olen syytön, olin matkoilla koko viikon.” Hovimestari sanoo: “Olen syytön, mutta sekä kokki että tallirengki kävivät herran puheilla samana päivänä.” Syyttömät puhuvat totta, mutta syyllinen saattaa valehdella. Muotoile faktat propositiologiikan avulla ja ratkaise murhamysteeri resoluution avulla.